

terrelació de l'ens anomenat Catalunya amb andalusos ahir, avui amb magribins, eslaus, filipins i equatorians, incideix sobre l'ens fabricat al llarg de segles amb la d'ibers, celtes, fenicis, grecs, romans, jueus, africans i gots. I sempre i en tot moment no ha deixat de ser mai Catalunya.

Articular els èxits, siguin de l'ordre i de la tendència que siguin, comporta uns acords mínims. Vol dir no tenir por del provincianisme, perquè tot excés de susceptibilitat sobre les pròpies virtuts és territori cedit a la marca del veí (no assenyalo ningú) que ja ha demostrat que està disposat a ocupar-lo sense cap dels complexos que tant preocupen i fins i tot turmenten a més d'un. El proteccionisme cultural no és una xacra nostrada que cal eradicar per poder anar pel món, sinó part del funcionament d'aquest mateix món davant del qual fa tanta por fer el ridícul.

Per aconseguir això cal un pacte cultural que assegurí unes infraestructures. I per arribar fins aquí cal una societat cohesionada, cosa que no vol dir adozenada ni gregaritzada, ni d'acord en tot, sinó al contrari, capaç de canalitzar, sumar i girar a favor la seva diversitat.

En aquest sentit, com a aportació d'idees i elements de discussió, l'operació d'Altres Andalusos és modèlica. Ho puc dir des d'una lectura ràpida del llibre esmentat, sense perjudici de parlar-ne més endavant més en particular i extensament, tot i que imagino que també se n'ocuparan (o ja se n'han ocupat) els companys que fan ressenyes. En canvi, la imatge que després de la consulta van donar els dirigents de les diverses iniciatives pels referèndums del passat dia 13 va ser penosa. Quan encara el més calent és a l'aigüera, com es pot caure en deliri egòtic de presentar-se en públic donant una patètica imatge de greuge i desunió? Imagino el desconcert dels convençuts, la desorientació dels dubitatius, l'aprofundiment de l'escepticisme dels escèptics, de la indiferència dels indiferents, la riellada dels contraris. Vet aquí la realitat: la societat està madura per a l'exercici de la sobirania, però qui no sembla estar-ho són els promotors, o potser és que no són aquests els adequats.*

PARLEM-NE

Club 17

JOAN SOLÀ

Només per la xifra «17» ja val la pena de cridar l'atenció sobre el fet. La sigla *Club* vol dir *Col·loqui Lingüístic de la Universitat de Barcelona*, reunió d'investigadors convocada des de fa 17 anys per la secció de Lingüística del Departament de Filologia Catalana d'aquesta universitat. La iniciativa va ser de Joaquim Viaplana, i cada any se n'encarrega un equip o persona determinats: enguany, Àngels Massip. Així és com s'integren i es potencien els cinc grups de recerca avui existents a la secció. Per molts anys, col·legues!

Deixant de banda fins i tot el progrés que les reunions d'investigadors provoquen en la matèria afectada, els congressos són beneficiosos en altres aspectes. Primer, proporcionen als professors una imprescindible sensació de col·lectivitat, de no estar sols. Molt sovint el professor –i encara més l'investigador, que sovint coincideix amb aquell, però no sempre– es passa llargues temporades en la més absoluta soledat: desxifrant lentament un text antic, analitzant una estructura fosca; i els congressos li permeten d'esponjar-se, d'animar-se: la feina de tots val la pena, fa avançar la ciència. Segon, el fet d'haver de parlar en un congrés et proporciona un estímul imprescindible:

una cosa és explicar les teves coses davant uns alumnes que, per definició, necessiten poca cosa i saben menys que tu, i una altra és trobar-te (també en solitari) en una sala inhabitual davant professionals atents i assabentats de l'estat de la matèria. I això és el que et fa créixer, sentir-te útil, saber que ets algú. La diferència entre un professional universitari i un de no universitari és que el primer viu immers en la ciència que fan entre tots, que discuteixen entre tots, que es consulten l'un a l'altre; i pateix per estar al dia, per trobar un article recent d'un col·lega, per integrar en la seva feina les noves teories i les noves tecnologies.

Vaig assistir a una part del Club, i d'aquesta part els parlaré. Joan Veny i Àngels Massip van explicar el seu projecte anomenat *Scripta*, que consisteix a informatitzar llargues quantitats de textos de diferents parles i èpoques i a estudiar-los. Els fruits són ja prou palesos. Basant-se en textos eivissencs, van fer veure com algun fenomen es pot delimitar avui amb més exactitud, com ara la qüestió dels llatínisms (*clero, modo*), o l'evolució de *dues/dos* per al femení al simple *dos* de l'eivissenc (a Mallorca, en canvi, s'ha imposat *dues*), o la cronologia de la ioidització (*vull/vui*), o la qüestió de

l'ús de l'article salat ("molt escàs" en els dits textos eivissencs). Xavier Luna va estudiar la *Variació lèxica en el català del nord-est*. Previ buidatge de textos dels segles XIII al XVII, i amb la seva experiència de camp, donava compte de la pervivència esporàdica de *llavar* 'rentar', *missatge* 'servidor', *vessana* 'mesura agrària', *never* 'nevada', etc.; o, ja més ençà, de la *pruna de l'ou* (el rovell), que ell encara ha localitzat a Colomers.

Josep Martines portava una impressionant documentació de dos problemes ben vius: l'ús de l'article masculí amb valor d'abstracte ("lo vi és fallit *al millor del dinar*: en gran congoixa stà lo nóvio" 1497; *al bo i millor*, Matarranya 1995) i l'ús distintiu de les construccions "al/en + infinitiu" (els qui tenen les dues construccions distingeixen entre *Al morir li va dir la veritat* 'mentre moria...' i *En morir son pare, va haver d'anar a jornal* 'quan va morir, un cop mort'). Josep Moran va fer un resum de la teoria clàssica que explica les innombrables variants morfològiques dels verbs: per a la persona 3 del present de subjuntiu de *batre* hi ha no menys de dotze formes: *bati, bato, bàtiga, bata, batga...* Resum ben útil per a qui vulgui contraposar-hi explicacions més recents.*

MOTACIONS

MÀRIUS SERRA

Crac?

Una de les expressions més enganxadisses del mestre Puyal no surt mai per antena. No és ni xut ni flèquic ni míster ni orsai ni matx ni córner ni reflí ni driblar ni hems ni linier ni esprint ni aut ni líder ni penal, ni tampoc allò tan famós d'escapolir-se de l'escomesa del contrari. L'expressió que Joaquim Maria Puyal i Ortiga fa anar en privat és *crac*. Acostuma a saludar així, amb un "hola, crac" o "com va, crac?" o "què tal, crac?". La primera vegada que t'ho diu reps una fuetada de satisfacció d'una potència similar a les faltes de Zlatan. Després t'adones que ho diu a molta gent, de manera que et desinfla una mica, però la satisfacció per l'elogi del mestre mai no desapareix del tot. Fins que llegeixes la definició del *DIEC*: "m. [LC] (per lèxic comú) Persona d'escassa vàlua en un concepte o altre". Carai amb el lèxic comú! El diccionari encara recull una segona accepció de *crac*: el soroll d'una cosa que es trenca o una fallida econòmica. ¿Com és que els nostres il·lustres lexicògrafs no han recollit encara el sentit de *crac* com a professional destacat si aquest és el seu ús més comú? ¿Qui pretenen que accepti que Messi, o el mateix Puyal, no són uns cracs?*

L'ULL DE L'AGULLA

DANIEL BOADA

